

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

23 maart 2017

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van
strafvordering wat de verhaalbaarheid van de
erelonen en kosten verbonden aan de bijstand
van een advocaat betreft**

(ingediend door de heren Stefaan Van Hecke
en Marcel Cheron)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

23 mars 2017

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code d'instruction criminelle en
ce qui concerne la réputation des honoraires
et des frais liés à l'assistance d'un avocat**

(déposée par MM. Stefaan Van Hecke
et Marcel Cheron)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de mogelijkheden tot toekenning van een rechtsplegingsvergoeding aan een vrijgesproken beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, ten laste van de burgerlijke partij, uit te breiden.

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à étendre les possibilités d'octroi d'une indemnité de procédure à un prévenu acquitté et à la personne civilement responsable, à charge de la partie civile.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het Wetboek van strafvordering bepaalt dat de burgerlijke partij die een beklaagde rechtstreeks voor de politierechtbank of de correctionele rechtbank heeft gedagvaard en die in het ongelijk wordt gesteld, veroordeeld zal worden tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon. Deze rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat en heeft alleen betrekking op de burgerlijke vordering, namelijk de vordering voor het herstel van de schade veroorzaakt door een misdrijf.

De verhaalbaarheid van de rechtsplegingsvergoeding is niet mogelijk in de betrekkingen tussen de beklaagde en de Staat, die wordt vertegenwoordigd door het openbaar ministerie. Door vervolging in te stellen vertegenwoordigt het openbaar ministerie immers het algemeen belang en kan derhalve niet op één lijn worden gesteld met een burgerlijke partij die de strafvordering alleen in gang zou zetten om een privébelang te verdedigen. De in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die niet rechtstreeks heeft gedagvaard, maar die haar vordering heeft doen aansluiten bij de door het openbaar ministerie ingestelde strafvordering, kan niet worden veroordeeld tot betaling van de rechtsplegingsvergoeding aan de vrijgesproken beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, omdat zij niet verantwoordelijk moet worden geacht voor de vervolgingen tegen de beklaagde.

De huidige regeling laat niet toe om een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep tegen een politievonnissen toe te kennen aan de in eerste aanleg vrijgesproken beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, ten laste van de burgerlijke partij die, hoewel zij niet zelf de strafvordering op gang heeft gebracht, hoger beroep heeft ingesteld bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie. In zijn arrest nr. 113/2016 van 22 september 2016 heeft het Grondwettelijk Hof vastgesteld dat dergelijk onderscheid naargelang de aanleg niet redelijk verantwoord is en in die zin de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt. Daarenboven dient te worden opgemerkt dat het Wetboek van strafvordering wel voorziet in de mogelijkheid om een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep tegen een vonnis gewezen in correctionele zaken toe te kennen aan de in eerste aanleg vrijgesproken beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon.

De burgerlijke partij die als enige hoger beroep instelt tegen een vrijsprekend vonnis wanneer de

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Code d'instruction criminelle prévoit que la partie civile qui a cité un prévenu directement devant le tribunal de police ou devant le tribunal correctionnel et qui succombe, sera condamnée à payer une indemnité de procédure au prévenu et à la personne civilement responsable. Cette indemnité de procédure est une intervention forfaitaire dans les frais et honoraires de l'avocat et elle ne concerne que l'action civile, soit l'action pour la réparation du dommage causé par une infraction.

La répétabilité de l'indemnité de procédure n'est pas possible dans les relations entre le prévenu et l'État, représenté par le ministère public. En engageant des poursuites, le ministère public représente en effet l'intérêt général et il ne peut dès lors être assimilé à une partie civile qui n'intenterait l'action que pour défendre un intérêt privé. La partie civile succombante qui n'a pas directement cité, mais qui a greffé son action sur l'action publique intentée par le ministère public, ne peut être condamnée au paiement de l'indemnité de procédure au prévenu acquitté et à la personne civilement responsable, étant donné qu'elle ne peut être tenue responsable des poursuites contre le prévenu.

La législation actuelle ne permet pas d'accorder une indemnité de procédure en degré d'appel contre un jugement de police au prévenu acquitté en première instance et au civilement responsable, à charge de la partie civile qui, même si celle-ci n'a pas dû elle-même l'action publique, a interjeté appel en l'absence de tout recours du ministère public. Dans son arrêt n° 113/2016 du 22 septembre 2016, la Cour constitutionnelle a constaté qu'une telle différenciation selon que la partie civile introduit l'instance en premier ou en second degré n'est pas raisonnablement justifiée et viole en ce sens les articles 10 et 11 de la Constitution. Il convient en outre de souligner que le Code d'instruction criminelle prévoit la possibilité d'accorder une indemnité de procédure d'appel en degré contre un jugement rendu en matière correctionnelle au prévenu acquitté en première instance et au civilement responsable.

La partie civile qui, seule, interjette appel d'un jugement d'acquiescement lorsque l'action publique a été

strafvordering werd ingesteld door het openbaar ministerie neemt nochtans het initiatief tot een nieuwe aanleg, ook al heeft zij niet het initiatief genomen tot de in eerste aanleg ingestelde vordering en heeft zij haar initiële vordering bij de strafvordering doen aansluiten. Zij oefent op die manier een recht uit dat haar eigen is, namelijk het recht om haar zaak opnieuw te laten beoordelen door een hoger rechtscollege.

Aangezien het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld, sluit de vordering van de burgerlijke partij in hoger beroep niet meer aan bij een vordering die op gang is gebracht wegens het algemeen belang, maar strekt zij uitsluitend tot de verdediging van een privébelang. Zij ligt dus aan de oorsprong van de kosten en erelonen van een advocaat die zijn gemaakt voor de procedure in hoger beroep.

Bijgevolg wordt voorgesteld dat de strafrechter in hoger beroep tegen een politievonnis een rechtsplegingsvergoeding zal toekennen aan de vrijgesproken beklagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, ten laste van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die, hoewel zij niet zelf de strafvordering op gang heeft gebracht, hoger beroep heeft ingesteld bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie.

Eveneens dient in de wet uitdrukkelijk te worden bepaald dat de burgerlijke partij die zich, door middel van een afzonderlijke vordering, heeft aangesloten bij de rechtstreekse dagvaarding door een andere burgerlijke partij en die in het ongelijk wordt gesteld, veroordeeld zal worden tot het aan de beklagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon betalen van een rechtsplegingsvergoeding. Hiermee wordt een antwoord gegeven op het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 174/2013 van 19 december 2013.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Art. 2

Dit artikel doet de bepaling die voorziet dat de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon gebeurlijk een rechtsplegingsvergoeding kan genieten, in werking treden. Door artikel 3 van de wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162*bis* van het Wetboek van strafvordering in werking te doen treden op dezelfde dag als deze wet, wordt de bestaande rechtsonzekerheid verholpen.

intentée par le ministère public prend néanmoins l'initiative d'une nouvelle instance, même si elle n'est pas à l'origine de l'action introduite en première instance et qu'elle a greffé son action initiale sur l'action publique. Elle exerce ainsi un droit qui lui est propre, le droit de faire réexaminer sa cause par une juridiction supérieure.

Dès lors que le ministère public n'a pas interjeté appel, l'action de la partie civile en degré d'appel ne se greffe plus sur une action mue par l'intérêt général mais tend exclusivement à la défense d'un intérêt privé. Elle est donc à l'origine des frais et honoraires d'avocat exposés pour la procédure d'appel.

Par conséquent, il est proposé qu'en degré d'appel contre un jugement de police, le juge répressif accorde une indemnité de procédure au prévenu acquitté en première instance et au civilement responsable, à charge de la partie civile qui, même si celle-ci n'a pas mû elle-même l'action publique, a interjeté appel en l'absence de tout recours du ministère public.

Il convient également d'inscrire explicitement dans la loi que la partie civile succombante qui a greffé une action distincte sur la citation directe lancée par une autre partie civile sera condamnée à payer une indemnité de procédure au prévenu et au civilement responsable. Ce faisant, il est apporté une réponse à l'arrêt n° 174/2013 du 19 décembre 2013 de la Cour constitutionnelle.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 2

Cet article fait entrer en vigueur la disposition prévoyant que la personne civilement responsable peut éventuellement bénéficier d'une indemnité de procédure. En faisant entrer en vigueur l'article 3 de la loi du 21 février 2010 modifiant les articles 1022 du Code judiciaire et 162*bis* du Code d'instruction criminelle le même jour que la présente loi, il est remédié à l'insécurité juridique actuelle.

Art. 3

Dit artikel wordt gewijzigd zodat de strafrechter de burgerlijke partij die zich, door middel van een afzonderlijke vordering, heeft aangesloten bij de rechtstreekse dagvaarding door een andere burgerlijke partij en die in het ongelijk wordt gesteld, veroordeeld zal worden tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon. Het gaat om het opvullen van een hiaat in de wetgeving.

Art. 4

Dit artikel wordt gewijzigd zodat de strafrechter in hoger beroep tegen een politievonnissen een rechtsplegingsvergoeding zal toekennen aan de vrijgesproken beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, ten laste van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die, hoewel zij niet zelf de strafvordering op gang heeft gebracht, hoger beroep heeft ingesteld bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie. Het gaat om het opvullen van een hiaat in de wetgeving.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
Marcel CHERON (Ecolo-Groen)

Art. 3

Cet article est modifié afin de permettre au juge répressif de condamner la partie civile succombante qui a greffé une action distincte sur la citation directe lancée par une autre partie civile à payer une indemnité de procédure au prévenu et au civilement responsable. Il s'agit de combler une lacune législative.

Art. 4

Cet article est modifié afin de permettre au juge répressif d'accorder une indemnité de procédure en degré d'appel contre un jugement de police au prévenu acquitté en première instance et au civilement responsable, à charge de la partie civile succombante qui, même si celle-ci n'a pas mû elle-même l'action publique, a interjeté appel en l'absence de tout recours du ministère public. Il s'agit de combler une lacune législative.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 6 van de wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162*bis* van het Wetboek van strafvordering worden de woorden: “en van artikel 3 dat in werking treedt op dezelfde datum als de wet van ... tot wijziging van het Wetboek van strafvordering wat de verhaalbaarheid van de erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat betreft” ingevoegd tussen de woorden: “van dit artikel” en de woorden: “bepaalt de Koning”.

Art. 3

In artikel 162*bis*, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering, ingevoegd bij de wet van 21 april 2007, worden tussen het woord “gedagvaard” en het woord “en” de woorden “, of die zich, door middel van een afzonderlijke vordering, heeft aangesloten bij de rechtstreekse dagvaarding door een andere burgerlijke partij,” ingevoegd.

Art. 4

In artikel 176 van hetzelfde Wetboek worden tussen het woord “kosten” en het woord “, alsook” de woorden “en over de vergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek” ingevoegd.

16 februari 2017

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)
Marcel CHERON (Ecolo-Groen)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 6 de la loi du 21 février 2010 modifiant les articles 1022 du Code judiciaire et 162*bis* du Code d'Instruction criminelle, les mots “et de l'article 3, qui entre en vigueur à la même date que la loi du ... modifiant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la réputation des honoraires et des frais liés à l'assistance d'un avocat” sont insérés entre les mots “du présent article” et les mots “, le Roi fixe”.

Art. 3

Dans l'article 162*bis*, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, inséré par la loi du 21 avril 2007, les mots “ou qui a greffé une action distincte sur une citation directe lancée par une autre partie civile,” sont insérés entre le mot “directe” et le mot “et”.

Art. 4

Dans l'article 176 du même Code, les mots “et sur l'indemnité visée à l'article 1022 du Code judiciaire” sont insérés entre le mot “frais” et le mot “, ainsi”.

16 février 2017